

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
FEBRUARY 20

JAUNO

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT METUCHEN, NJ
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)

Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840
POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840
Phone: 732-549-0445; Fax: 732-549-0466; E-mail: LaiksDSR@aol.com

Volume LX Nr. 1 (30)

2010. gada 20. februāris – 26. februāris

Izglītība, vēsture, vērtības jeb Latvija šodien

Dainis
Mjartāns

Daudzviet Eiropā vērojams krass kopējā valsts budžeta samazinājums. Tomēr lielākajā daļā Eiropas valstu augstākā izglītība pat krīzes apstākļos paliek par vienu no galvenajām prioritātēm.

Janvārī Rīgā, uz Daugavas ledu, Latvijas Universitātes studenti bija izveidojuši lielu uzrakstu „Gribu palikt!”, tādā veidā izsakot savu viedokli par naudas līdzekļu samazinājumu izglītībai un zinātnei. Risinājumi, arī šinī krīzes laikā ir nepieciešami, savādāk aizvien vairāk jaunu, izglītotu cilvēku, kas iemieso Latvijas nākotni, pametīs šo valsti. Jauniešos zūd motivācija palikt valstī, kas ir viņu dzimtene. Jau šobrīd daudzi eksakto zinātņu studenti apsver iespēju turpināt studijas ārzemēs vai strādāt savā nozarē citā valstī, kur lielākas pētniecības iespējas un atbilstošs atalgojums. Vācijā, Dānijā, Zviedrijā, Norvēģijā, Somijā, Slovēnijā un citās valstīs augstākā izglītība ir bez maksas vai par nelielu pašfinansējumu pieejama gan

vietējiem, gan ārvalstu studentiem. Studējot šajās valstīs, jāreķinās tikai ar dzīvošanas izdevumiem. Lielbritānijā savukārt, ja studenta vecāku ienākumi gadā nepārsniedz 20 000 mārciņu, var saņemt Lielbritānijas valdības finansiālo palīdzību, kas pilnībā nosedz mācību maksu. Daudzi studenti Latvijā ir spiesti apvienot darbu ar mācībām, lai nosegtu ikdienas tēriņus un mācību maksu. Pētījumi liecina, ka 70% pilna laika studentu un 62% budžeta studentu studiju laikā ir strādājuši. Aptaujāto viedoklis apstiprina, ka mācību un darba savienošana nepaliek bez sekām. 48% no respondentiem vecumā no 20 līdz 29 gadiem apgalvoja, ka ir cietusi mācību kvalitāte, jo nav varējuši apmeklēt visas lekcijas, izpildīt uzdoto un koncentrēties mācībām. Arī pasniedzēji ir nonākuši sarežģītā situācijā. Šobrīd mācībspēka alga ir ap 300 latiem, lai gan zināms, ka Latvijas Universitātē pat ar doktora grādu uz pusslodzi strādā pasniedzēji par 130 latu lielu mēneša atalgojumu. Diemžēl ir grūti pa šo summu mācību spēkam sevi uzturēt, kur nu vēl pilnveidoties. Arī skolotāji pēc finansējuma samazināšanas lauku pamatskolās spiesti strādāt uz pusslodzi par 120 latiem mēnesī. 2010. gada budžetā, salīdzinot ar aizgājušo gadu, izglītībai paredzētie līdzekļi samazināti par

Foto: I. Urāns

Skats uz Rīgu sarmas rotā

43%. Šāds finansējuma samazinājums neizbēgami atspoguļosies gan valsts finansēto studiju vietu skaitā, gan pasniedzēju algu apmērā, gan izglītības līmenī.

Pēdējā laikā tiek diskutēts par to, ka Latvijā ir pārāk daudz valsts augstskolu un par daudz studentu, kas mācās par valsts līdzekļiem. Latvijā kopumā ir ap 120 000 studentu. Tikai aptuveni 25 000 studē par valsts budžeta

līdzekļiem. Runājot par izglītības kvalitāti jāsecina, ka Latvijā likumprojekts, kas ļautu studiju programmas veidot no dažādiem studiju kursu modeļiem, uz priekšu nevirzās jau četrus gadus.

Latvijas vēsture pabērna lomā

Ilgus gadus tiek diskutēts par Latvijas vēstures kā obligāta mācību priekšmeta ieviešanu Latvijas skolās. Diemžēl bez redza-

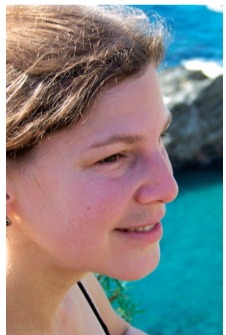
miem panākumiem. Izaugusi vesela paaudze, kas neorientējas savas valsts vēsturē. Skarbi to intervijā „Latvijas avīze” komentē vēsturnieks H.Strods: „Līdzšinējie izglītības ministri līdz pat šai dienai ir pildījuši PSRS Tautas komisāru padomes 1940. gada lēmumu par to, ka Latvijas vēsture nav mācāma Latvijas skolās kā patstāvīgs priekšmets.

(Turpinājums 2. lpp.)

Time to strum your kokle again

The Baltic Psaltery and Playing Traditions in Latvia, Lauska, Riga, 2009., 117 pages

Amanda Jātniece

As Andrejs Jansons' books did to the slightly modernized 13-string kokles of a generation and two ago in the communities of exiled Latvians, so Valdis Muktupāvels' new instruction book looks set to launch a new generation of kokle players in Latvia. At the book opening event on February 4, already three people admitted that his book had inspired them to buy a kokle and promise to start playing. A man from France had even managed to get an early copy of the book, learn a piece included in it, and send the author a video clip of

him playing it quite proficiently.

The history of the kokle most likely stretches back more than two thousand years, but the earliest archaeological testimony of kokle-type instruments in Latvia dates to the 13th century. Muktupāvels writes: “The kokle experienced a number of significant changes in the late 19th century and early 20th century due to changes in rural musical life and the introduction of new dances and popular music into the local repertoires. The many zithers imported from Germany and Central Europe served as examples for changes in kokle construction and playing methods.” [p. 19] Instrument makers began to make kokle-like instruments with up to 30 strings, double strings, metal pegs, bridges,

larger bodies, chromatic tunings, and other modern touches, culminating in the free-standing “concert kokles” of the second half of the 20th century played with theatrical flourishes of the hands. Playing methods, such as Jansons', also reflected more modern tendencies in music.

However, a handful of “old-time” players and instruments still existed as of the 1980s, when the Latvian national reawakening was getting under way. An ethnomusicologist named Valdis Muktupāvels and other folklore enthusiasts were able to meet with these last remaining direct bearers of the kokle tradition and learn to play from them, ultimately reviving and popularizing the tradition.

(Continued on page 2)

(Turpināts no 1. lpp.)

Izglītība, vēsture, vērtības jeb Latvija šodien

Okupācijas laikā tā notika Krievijas vēstures ietvaros, vācu okupācijas laikā – Lielvācijas, šodien Eiropas un Āfrikas vēstures ietvaros. Kā atsevišķu priekšmetu Latvijas vēsturi šogad apgūst kādās 40 skolās – eksperimentāli! Tāpēc ir ļoti trūcīgas Latvijas vēstures zināšanas.” Zīmīgi, ka nepieciešamību apgūt savu vēsturi uzver arī Latvijā dzīvojošie ārzemnieki, Hosams Abu Merī, kurš ir arābu kultūras centra un libāniešu kultūras biedrības vadītājs, izteicis: „Jūs, latvieši, nepietiekami zināt savas zemes vēsturi. Vispirms jums jāuzzina vairāk par savu vēsturi, savu kultūru, tad jādomā par citu kultūru izzināšanu.” Nacionālās pašapziņas trūkums ir arī viens no iemesliem, kas veicina izceļošanu. Tieši savas vēstures zināšanas veido nacionālo identitāti. Katrai nācijai ir tiesības uz savu nacionālo vēsturi, un savas vēstures apzīņai būtu jāklūst par nācijas vienotības pamatu.

Taču mūsdienu Latvijas izglītības sistēmā patriotisms ir slikts tonis. Neizprotami, jo Izglītības likuma 51. pants par pedagogu vispārīgajiem pienākumiem skan: „Audzināt krietnus godprātīgus cilvēkus, Latvijas patriotus.” Ieskatisimies Izglītības ministrijas dokumentā „Pamatizglītības programmu galvenie mērķi un uzdevumi”, tur galvenie skolotāju uzdevumi formulēti šādi: „Nodrošināt izglītojamo ar sabiedriskajai un personiskajai dzīvei nepieciešamajām pamatzināšanām un pamatprasēm; radīt pamatu izglītojamā turpmākai izglītībai; veicināt izglītojamā harmonisku veidošanos un attīstību; sekmēt izglītojamā atbildīgu attieksmi pret sevi, ģimeni, sabiedrību, apkārtni vidi un valsti.” Par patriotismu nav ne vārda. Tātad spēkā ir izglītības dokuments, kurā neatspoguļojas pats Izglītības likums.

Vai tradicionālās vērtības nav eiropeiskas?

Mūsdienu Latvijā multikultu-

rālisms slēpjas zem pilsoniskās sabiedrības veicināšanas izkārtnes. Latvijā iekļūdināti simtiem tūkstoši Eiropas Savienības un Sorosa fonda līdzekļu. Nevalstisko struktūru pārstāvju mutēs, kas mūsdienu Latvijas sabiedrībā uzņēmušies morālā virsgana lomā. Kāda Latgales sabiedriskā organizācija, lai piedalītos projektā konkursā un saņemtu finansāliu atbalstu savai turpmākajai darbībai, pat mainīja statūtus, lai tajos atspoguļotos teikumi par „vispārējām eiropeiskajām vērtībām”. Neizprotami, vai tradicionālās vērtības Latvijā tiek vērtētas zemāk par t.s. eiropeiskajām vērtībām? Diemžēl – jā, atbalsts sabiedriskajām organizācijām, kuras darbojas tradicionālās kultūras kopšanas laukā, ar katru gadu samazinās. Šogad nav paredzēti līdzekļi Valsts Kultūrkapitāla fonda (VKKF) Vidzemes un Latgales programmām, kur atbalstu smēlās tieši vietējie kultūras nami, folkloras kopas, vietējie mūziķi, tradicionālās kultūras biedrības, centri un izdevniecības. Salīdzinot ar 2008. gadu Kultūrkapitāla fonda līdzekļi samazināti par 70%. Pamatots ir jautājums Kāpēc tieši VKKF līdzekļu samazinājums ir vairākas reizes lielāks nekā Kultūras ministrijas budžeta samazinājums un vidējais samazinājums valstī? Jau pirms gada 535 kultūras darbinieki vērsās pie valdības ar prasību atjaunot regulāru VKKF budžeta finansējumu no stingri „iezmētiem” nodokļiem (3% akcīze no alkohola, 3% no tabakas, kā arī atskaitījumi no izložu un azartspēļu nodevas un nodokļa), kā tas bija fonda pastāvēšanas pirmajos gados. Latvijas Radošo savienību priekšsēdis Uģis Prauliņš savā Latvijas valdībai adresētajā vēstulē norāda: „Latvijas Satversme, atšķirībā no citu valstu konstitūcijām, nepiemin vajadzību saglabāt un attīstīt Latvijas kultūru. Domājams šis trūkums radies tādēļ, ka mūsu Satvers-

mes autoriem rūpes par Latvijas kultūru šķita pašsaprotamas... Nacionālā bibliotēka joprojām ir uzkrata Kultūras ministrijas budžetam, lai šķietami padarītu to lielāku, taču reālais valsts finansējums kultūrai pa to laiku ir noslidējis zem 1% no valsts kopējā budžeta. Eiropā to labāk nepieminēt... Kultūras nozares budžetā samazinājums ilgtermiņā novedīs pie kultūras procesa un arī mūsu sabiedrības degradācijas. Daudzi pozitīvi uzstādījumi taču tajā pašā laikā Rietumeiropā masu informācijas līdzekļos tiek izsmietti, jo tie aizstāv tradicionālās un morālās vērtības. Par reakcionāriem tiek dēvēti uzskati, ka tikai valstis, kurām kultūras pamatos staro to pamattautas ētiskās vērtības, spēj izvērst neatkarīgu, atšķirīgu, morāli pilnvērtīgu dzīves modeli. Taču kā katram atsevišķam cilvēkam ir tiesības uz savu individualitāti, arī katrai tautai ir šādas tiesības. Ja nu atzīstam šo latviešu tautas individualitāti, šo īpatnību par vērtību, tad ir pamats domāt, ka mums, kas esam savas tautas īpatnību un kultūru mantojuši, ir arī pienākums to saglabāt un pasargāt. Taču kādas pamatvērtības ir Latvijas

pašreizējiem politiskās un ekonomiskās dzīves noteicējiem? Liela daļa nāk no komjauniešu rindām, tiem nav izpratnes par solidaritāti, sabiedrisko darbu un mecenātismu, nav izpratnes par atbildību pret savu tautu. Patiesi, kad pēdējo reizi esam dzirdējuši latviešu politiķus runājam par latviešu tautas nacionālajām interesēm? Ar padomju laikos ieņemto amatu pieredzi vēl joprojām tiek vadītas pašvaldības, bet kā uzņēmējiem šiem cilvēkiem svarīga ir tikai materiālistisku mērķu sasniegšana. Liela daļa iedzīvotāju arī domā tikai par sevi, kā sasniegt augstāku dzīves līmeni, kā sevi nodrošināt materiāli. Esam zaudējuši saikni savā starpā. Kā norāda rakstniece Anna Žigūre, ārzemju latviešiem ir spēja organizēties un viņiem ir „vienotākas un tāpēc spēcīgākas domas”. Personiskais aprēķins vērojams Latvijas politikā, ekonomikā, skolās un savstarpējās attiecībās. Tieši šis egoisms rada nespēju vienoties kopīgiem mērķiem un traucē Latvijas politiskajai attīstībai un sabiedrisko organizāciju darbam. Tāpēc nav brīnums, ka Latvijai šobrīd nav kopīgas vīzijas un latviešu tauta nespēj apzināties savas vērtības. Jāpiekrīt vie-

doklim, ka mēs piedzīvojam nevis ekonomisko, bet vērtību un tikumu krīzi. Bijušais disidents Jānis Rožkalns laikraksta „Latvijas avīze” slejās ir kategorisks: „Vēl jo svarīgāk ir liberālus, kas ir ļoti aktīvi, bet patiesībā veido niecīgu sabiedrības procentu, turēt tālu no valsts nākotnes plānošanas un stratēģiju dokumentiem.” Rožkalns secina, ka Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā nav atrodamas ne latviskās, ne ģimeniskās, ne kristīgās pamatvērtības. „Tā ir vīzija par kaut kādu pragmatisku, utilitāru tukšumu.” Ja uzskatām, ka latvieši tradicionālo dzīves veidu piekopj laukos, ka tieši zemnieku sētās vēsturiski veidojusies latviešu identitāte, jākonstatē, ka šis latvietības veicinošais pamats sāk irt. Statistika apliecina - dzīves līmenis laukos ir zemāks nekā pilsētās, savukārt bezdarbs - augstāks. Vairāk nekā 60% lauku iedzīvotāju nepieļauj iespēju mainīt dzīvesvietu un pārcelties dzīvot citur Latvijā vai doties uz ārzemēm. Katrs cilvēks valstij ir liela vērtība. Bet vai valdībā, Saeimā, vai prezidenta kancelejā par masveida ekonomisko emigrāciju ir manīts liels satraukums?

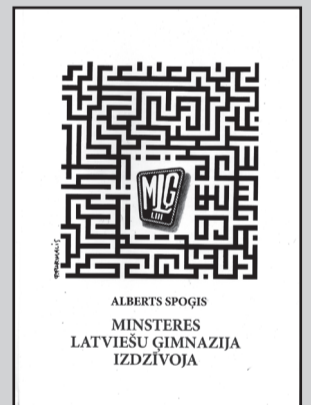
MINSTERES LATVIEŠU ĢIMNAZIJA IZDZĪVOJA

autors: Alberts Spogis

**Pārskats par vienīgo pilna laika skolu ārpus
Latvijas no 1946. līdz 1998. gadam
Daudz fotogrāfiju, interesantu stāstījumu.**

Grāmata maksā \$30, plus sūtīšanas izmaksas

Grāmatu var pasūtīt Latviešu centrā Minsterē (info@lcm.lv)
Salzmannstr 152, 48159 Münster, Germany
Piegāde ASV ar LASL starpniecību.

(Continued from page 1)
Amanda Jātniece

Time to strum your kokle again

The Baltic Psaltery and Playing Traditions in Latvia, Lauska, Riga, 2009., 117 pages

In Latvia today, the kokle is looked upon nostalgically—at best an innocent symbol of the national reawakening and the rosy Singing Revolution, at worst a schmaltzy relic of Soviet staged national culture. But the instrument may finally be shedding this reputation, what with studies in ethnomusicology now being offered at the Latvian Academy of Music and the first electric kokles showing up on the independent music scene. In his book *Kokles un koklēšana Latvijā (The Baltic Psaltery and Playing Traditions in Latvia)*, Valdis Muktupāvels, now a professor of ethnomusicology at the University of Latvia and expert of Latvian and Baltic traditional and modern music

culture, has turned all of his attention back to the traditional kokle—the kokle before its 19th and 20th century modernizations.

A good third of Muktupāvels' book consists of a history, including photos, of the instrument and the methods of playing it. A person who just wants to get to the meat of the matter and begin playing may find this section too detailed. After learning to play, however, he or she may suddenly take an interest in the history of the instrument as well.

The practical part of the book is divided into three sections: the western (Kurzeme/Suiti) playing style, the eastern (Latgale) style,

and a section devoted to expanding the kokle's repertoire in order to allow it to evolve as a modern-day instrument. This last section suggests alternate tunings for the instrument and explores how to adapt songs from the vocal tradition to the kokle—in other words, how to be creative with the instrument and still sound like you're continuing within an established tradition.

Kokles un koklēšana Latvijā is available in a hard cover version for posterity and a spiral bound version for practicality. Both versions contain a CD with tunings, exercises, and repertoire, which is also surprisingly pleasant to listen to just as

background music. Muktupāvels includes 18 traditional tunes to learn on the kokle and 11 more songs in the last section, complete with song texts so you can sing along while playing. All tunings, exercises, and songs are written out in musical notation, and diagrams of how to place fingers on strings for particular chords are included wherever needed.

A full English translation is printed alongside the Latvian text. But, if the kokle is such a quintessentially Latvian instrument, why the English translation? It turns out that the instrument, technically considered a psaltery, is common throughout north eastern Europe, from all three Baltic nations into Finland, and well

into northwestern Russia as well. Therefore, this book will serve players of related instruments throughout the region. But interest in the kokle now ranges across the globe, too—music is, after all, a global language. If, however, obtaining a traditional kokle weren't difficult enough for an outsider, until now there have practically been no published study materials for traditional playing methods, much less in a language understandable to non-Latvians. Hence the Frenchman who couldn't wait to get his hands on a kokle instruction manual.

Now if only someone would begin mass-producing the instrument itself...

ALJAs lapa

Zanda Zilaote

Jaunais gads ieskandināts Klīvlāndē

2009. gada 31. decembrī Ohaijo Latviešu Apvienība (OLA) kopā ar ALJA un Klīvlāndes Daugavas Vanagiem rīkoja Vecgada vakara balli, kam sekoja neaizmirstama nedēļas nogale. Vecgada balle notika Klīvlāndes latviešu draudzes namā, kas bija izgreznots "Vecās Holivudas" stilā. Katram viesim bija iespēja justies kā slavenībai, jo fotogrāfs ik vienu iemūžināja uz sarkanā paklāja Holivudas kalna pakājē.

Visu vakaru viesus izklaidēja DJ MGD (Mārtiņš Daiga), kurš vienmēr zina, ko publika vēlas. Vakara gaitā tika griezti valši un pat ieta polonēze, ko vadīja DV ASV priekšnieks Zigurds Rīders ar kundzi. Pirms pusnakts OLAs jaunieši klātesošiem bija sagatavojuši pārsteigumu. Sākumā visi jaunieši dziedāja "Skaista ir jaunība", tad sekoja patiesais pārsteigums, ko "oliši" bija mēģinājuši visa mēneša garumā - *Cleveland Shuffle* (jā, ko tik nevar atrast *youtube*).

ALJAs Jaungada nedēļas nogale nebeidzās ar Vecgada balli, nedēļas nogale ar to tikai bija sākusies. Piektdienas vakarā visi bija ielūgti uz boulinga sacensībām *Corner Alley* distriktā. Katrs spēlētājs izvēlējās sev latvisku vārdu, piemēram, Sprīdītis, Bur-

ALJA valde ziemas ballē Sanfrancisko

ka World, ALJA meža cūka utt. Pēc kārtīgas boulingošanas izturīgākie, šajā gadījumā - izturīgākās devās uz *Cadillac Ranch*, kur izmēģināja savu prasmi jāšanā ar buļļiem. Pēc iepriekšējā vakara izklaidēm sestdienas rītā visi dalībnieki, spītējot Klīvlāndes salam, tikās *Westside Market* šķēršļu gājienā. Tika izvedotas 4 komandas, kas sacentās, lai atrastu vislielāko "Nutella" bundžu, noskaidrotu *bratwursta* īpašnieka vārdu utt. Sīvā cīņā uzvarēja komanda *Butterfly pork chops* un

balvā saņēma *Westside Market* iepirkšanās maisiņus. Pēc šķēršļu gājiena devāmies pāri ielai uz *Great Lakes Brewing Company* tūri, kur tikām iepazīstināti ar šī uzņēmuma vēsturi un tradīcijām. Vakaru nobeidzām Klīvlāndes latviešu iemīļotajā krogā "Harbor Inn" ar glāzi Aldara alus un ar Rīgas šampanieti.

Paldies visiem, kas ieradās Klīvlāndē sagādīt gadu miju, jo kas var būt labāk par Jaunā gada sagaidīšanu kopā ar labiem draugiem!

ALJA AICINA PIEDALĪTIES

Want to learn Latvian?

Check out the Baltic Studies Summer Institute (BALSSI), a language-intensive summer program that offers courses in Latvian, Lithuanian, and Estonian, as well as lectures (in English) on Baltic history and culture. This year, BALSSI will be held at the University of Wisconsin-Madison from June 14th to August 6th. If enough students register, BALSSI will also offer a second level Latvian course for more advanced students!

Scholarships are available!

For more information, check out:

www.creeca.wisc.edu/balssi/index.html

Or contact Nancy Heingartner, BALSSI program coordinator, balssi@creeca.wisc.edu

Phone: 1-608-262-3379 1-608-262-3379 .

ALJA kongresa T-Krekli atrodami www.balticshop.com

Ja nokavējat ALJA kongresu Bostonā, nebēdājiēties. Varat vēl iegādāties ALJA kongresa kreklius www.balticshop.com tīmekļa lapā!

ALJA valdes locekļi cer jūs visus satikt drīzumā Vašingtonā, Čikāgā un Denverā!

Ar mīlestību - ALJA valde

Tija Ore

ALJA pasākumi Sanfrancisko, Vašingtonā un Čikāgā

Svētki atnāca un aizgāja. Ziema ir klāt, un jaunieši visā Amerikā cītīgi strādā skolās un savos darbos. Amerikas latviešu jaunatnes apvienība (ALJA) arī iesākusi savu jauno darbības gadu un darbojas ar pilnu sparu.

ALJA pirmais pasākums bija Jaungada svinības Klīvlāndē. Nākamais bija valdes sēde Sanfrancisko 6. februārī. Vietējie jaunieši ir cītīgi strādājuši, palīdzot sarīkot nedēļas nogales pasākumus. Sanfrancisko latviešu namā sestdienas vakarā notika "Ziemas balle". Pagājušajā gadā, ALJA iesāka "Ziemas balles" tradīciju Sietlā un par to saņēma ļoti labas atsauksmes no visām paaudzēm,

ceram to pašu turpi-nāt šogad Sanfrancisko.

Nākamajā nedēļas nogalē ALJA rīkos divas "Sirsniņu balles" Austrumu krastā, mīlestību varēs atrast latviešu centrā Vašingtonā 13. februārī, bet ASV vidienē - mūsu jaunā apvienības kasiera Kārļa Lenša dzīvoklī Čikāgā! Un kur jūs meklēsiet savu "sirsniņu"?

Tāpat kā iepriekš, arī šogad ALJA turpina piedāvāt saviem biedriem stipendiju iespējas. Ir pienācis laiks pieteikties "Latvijas Okupācijas muzeja" un "Projekts Latvija" stipendijām! Sazinieties ar ALJA Izglītības nozares vadītāju, Annu Jansoni, rakstot uz ajansons@nd.edu

Imanta Nigale

„Latvija man nav tikai doma, tā ir konkrēta“

Intervija ar Geibu Barketu (Gabe Burkett)

Pastāsti, lūdzu, par sevi!

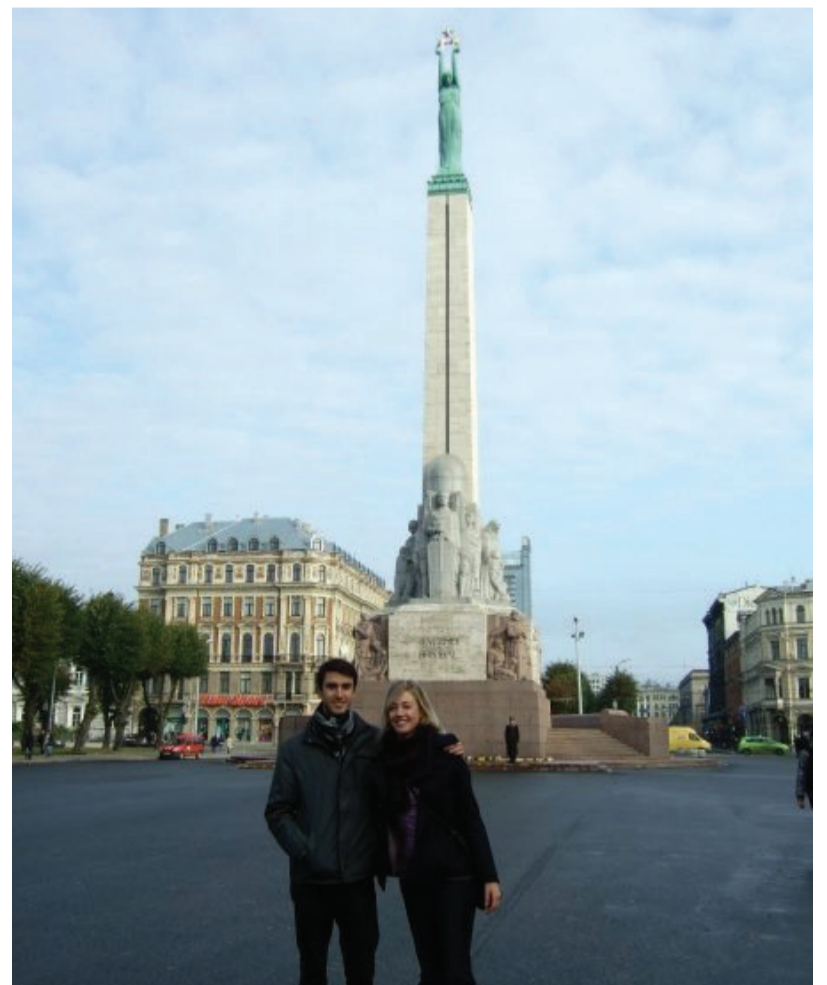
Es esmu uzaudzis Kalamazū, Mičigānā, bet 2005. gadā pārcēlos uz Filadelfiju, lai studētu Pensilvānijas universitātē. Studēju arhitektūru un ieguvu bakalaura grādu. Kaut arī Filadelfijā ir aktīva latviešu sabiedrība, sakarā ar nopietnajām skolas prasībām man reti iznāca iesaistīties latviešu pasākumos. Tāpēc es 2008. gada vasarā nodomāju pieteikties ALJAs stipendijai darbā Latvijas Okupācijas muzejā. Nodzīvu Rīgā sešas nedēļas, un man griežās uzturēties Latvijā ilgāku laiku.

Tu tagad dzīvo Latvijā. Ko tu dari?

Dzīvoju Rīgā jau kopš septembra, veicot pētījumu un saņemot Fulbraita stipendiju. Šo stipendiju piešķir Amerikas valsts, un tā atbalsta izpēti darbu ārzemēs, stipendija ir arī domāta, lai veicinātu kultūras apmaiņu.

Lūdzu pastāsti par savu projektu!

Es pētī identitātes izpausmi arhitektūrā, pēcpadomju Latvijas kontekstā. Lai gan man ir saistības ar Rīgas Tehnisko universitāti (RTU), pārsvarā darbojos patstāvīgi. Pētījumā veicu intervijas ar arhitektiem, piedalos arhitektūras un dizaina pasākumos, klausos arī lekcijas RTU. Man liekas, ka šobrīd Rīgā formējas jauna identitāte, atšķirīga no tās, kas pastāvēja līdz šim. Rīgā sāk pa-

Geibs Barkets Rīgā

rādīties jauni radoši kvartāli, kur ir pamanāms mūsdienu laika gars - pilsētas identitāti veido paši rīdzinieki, un tā virzās uz kosmopolītisko pusi, tā ir mazāk nacionāla un vairāk iecie-

tīga pret citām izpausmēm un progresīvi domājoša.

Arhitektūra un dizains ļoti ietekmē šo procesu.

(Turpināts 8. lpp.)

ALJA pasākumos valda jautrība

Latvijā un Amerikā

Gatavosimies 2x2 nometnei Kalifornijā!

Jauno Laiks iztaujā 2x2 nometnes rīcības komitejas locekļus

Viju Vīksni un Aldi Raudu

Kas ir galvenie iemesli, kāpēc 2x2 nometne šogad notiks tieši Dienvidkalifornijā?

Kopš 2x2 ir atsākusies, nometnes vietas iesaka tie, kuri pieteikušies nometnei rīkot, un 2x2 padome to apstiprina. Iepriekšējās divas nometnes notika Rietumvirdžīnijā un Mičigānā. Tas galvenokārt ir tāpēc, ka nometenes rīkotāji dzīvoja tuvumā. Mēs domājam, ka Losandželosas apkārtnē noteikti vajadzētu rīkot 2x2, jo šeit ir tik talantīgi un uzņēmīgi latvieši un brīnišķīga daba. Nebūs arī grūti cilvēkus pierunāt ziemas vidū pavadīt nedēļu kopā ar latviešiem

Kalifornijā pie Klusā okeāna! Lidmašīnā, lidojot atceļā no 2x2 nometnes Mičigānā, mēs ar Aldi sākām veidot sarakstu ar nodarbibām, kuras varētu iekļaut 2x2, ja ta notiktu mūsu pusē – Kalifornijā. Mājās atgriezušies, sākām meklēt piemērotu vietu, kur varētu rīkot šo jaunajiem nepieciešamo pasākumu. Atradām skaistu nometnes vietu kalna galā pie Malibu pilsētiņas okeāna krastā, taču drīz uzzinājām, ka šī vieta diemžēl jau ir aizrunāta. Dažus mēnešus vēlāk Aivars Osvalds tomēr nolēma uz turieni vēlreiz piezvanīt. Izrādās, ka tagad skaistā nometnes vieta ir

brīva, un viņš to uzreiz pieteica jaunajai 2x2 nometnei.

Kaut arī esat bijuši aktīvi pasākumu organizatori, šāda mēroga nometne ir pirmā, kuru rīkojat?

Jā, mēs pirmo reizi uzņemamies šādu lomu. Tomēr galvenais rīkotājs ir Aivars Osvalds un mēs - vietējie palīgi. Visu, ko mēs varam, darām ar prieku, jo 2x2 nometnēs mums ir gājis tik jauki. Esam satikuši ļoti interesantus cilvēkus un daudz ko jaunu uzzinājuši par Latviju un latvietību. Mums ir liels gods palīdzēt šādu iespēju piedāvāt arī citiem latviešu jauniešiem.

Vija Vīksne un Aldis Rauda

Kā ideju rīkot 2x2 Dienvidkalifornijā uztver vietējā latviešu sabiedrība?

Katra 2x2 nometne mazliet atšķiras ar nodarbibām un projektiem. Liela loma ir tam, kādi cilvēki dzīvo nometnes apkārtnē un arī kādi vieslektori tiek aicināti braukt tālus ceļus, lai piedalītos. Vietējā Losandželosas sabiedrība ir lielā sajūsmā, ka 2x2 notiks Malibu. Losandželosā ir tik ļoti uzņēmīgi un talantīgi latvieši. To jau daudzi piedzīvoja Ventūras dziesmu svētkos 2008 gadā. Lolita Ritmane ir pieteikusies vadīt muzikālās nodarbibas. Par to esam ļoti sajūsmināti. Viņai ir īpašs talants klātesošos ieinteresēt muzikā.

Vismazākā problēma droši

vien ir ar rīcības komiteju?

Tieši tā!

Vai ir jau ieskicējušās pirmās programmas aprises? Ar ko 2x2 Kalifornijā atšķirsies no iepriekšējām?

Mēs veidojam tādu programmu, kurā būs visas tradicionālās 2x2 nometnes nodarbes. Protams, bez lekcijām būs rotkalšana, latviešu virtuve, tautas dejas u.tml. Plānojam dažus jauninājumus, kas būtu saistīti ar dziedāšanu, mūziku un dabu. Pa dienu pārsvarā nodarbibas ir paredzētas ārā, svaigā gaisā, ar skatu uz okeānu.

Cik dalībnieku nepieciešams, lai nometne finansiāli un saturiski izdotos?

Būtu ļoti vēlams, ja piedalītos no 80 līdz 100 dalībniekiem.

2x2 nometnes vieta okeāna krastā

Kas notiek nekustamā īpašuma tirgū?

Kaut arī ir ekonomiskā krīze, Rīgā, padomju laika mājās cenas pamazām turpina pieaugt. Tas ir saistīts ar to, ka vislētākie dzīvokļi jau ir izpirkti un ievērojami samazinās piedāvājuma skaits. Nedrīkst aizmirst, ka Latvijā dzīvojamā platība uz vienu cilvēku ir gandrīz uz pusi mazāka nekā Rietumeiropā. Vidējā cena Rīgā sērijveida dzīvokļiem janvārī bija 550 eiro (aptuveni 385 latiem) par kvadrātmetru, kas ir par 2% vairāk nekā iepriekšējā mēnesī. Kā norāda kompānija „Ober Haus”, vislielākā interese ir par nelieliem dzīvokļiem 45-60 kvadrātmetru platībā, taču šādu dzīvokļu piedāvājums samazinās. Tā piemēra, Rīgā padomju laika mājā iespējams nopirkt divu istabu neremontētu dzīvokli sākot ar 22 000 LVL. Liepājā - sākot ar 7000 eiro, savukārt Madonā tāds pats divstābu dzīvoklis padomju laika mājā maksā, sākot no 11 000 eiro. Joprojām pārsvarā gadījumu dzīvokļu iegāde notiek par pircēja privātajiem līdzekļiem, neizmantojot bankas finansējumu.

Vairāki jauno projektu attīstītāji piedāvā iespēju iegādāties dzīvokļus ar izpirkuma tiesībām uz diviem līdz pieciem gadiem. Svarīgi, ka Rīgā ir vairāk nekā divi desmiti jaunu māju, kurās

dzīvokļi netiek tirgoti. To attīstītāju kredītaizsardības ir krietni lielākas par pašreizējo tirgus situāciju. Šādi projekti parasti pāriet banku bilancē un tiek iesaldēti līdz labākiem laikiem.

Manāma Krievijas iedzīvotāju intereses palielināšanās par Latvijas nekustamajiem īpašumiem. Galvenokārt tiek pirkti objekti, kuru cenu nepārsniedz 150 000 eiro līdz 200 000 eiro. Nekustamo īpašumu kompānijas „Latio” pārskatā norādīts, ka savrupmāju cenas Rīgā, salīdzinot ar 2007. gada pirmo pusi ir kritušas vidēji par 40-60%. Pircēju uzmanību saista jaunas, pabeigtas mājas par cenu aptuveni 80 000-120 000 LVL. Ņemot vērā lielo jaunu savrupmāju piedāvājumu ļoti maza interese ir par padomju laikā celtām mājām. Par zemi interese joprojām ir minimāla. „Latio” tirgus analītiķis M. Grīnbergs norāda, ka zeme šobrīd tiks pirktā kā investīciju objekts vairākiem gadiem, bez būvniecības. „Latio” uzver, ka pašlaik ir neskaidra pircēju finansiālā situācija „Daudzām māsaimniecībām tuvākajos gados hipotekārie kredīti nebūs pieejami, tās priekšroku varētu dot dzīvokļa irēšanai nevis pirkšanai.” Pēdējā 2009.gada ceturkšņa darījumu skaits joprojām nav audzis un ir

par 67% zemāks nekā 2007.gadā. Tikai 5-10% pirkšanas gadījumos pircēji ņem aizdevumu kredītiestādēs. Lielākā daļa darījumu notiek par skaidru naudu. Domājot par lauku māju iegādi jākonstatē, ka cenas ir visnotaļ

pievilcīgas, lai gan jāreķinās ar modernizācijas un citiem remontdarbiem. Divstāvu lauku māju ar pushektāru zemes, saimniecības ēkām, un diķi 10 km no Gaiziņkalna Bērzaunes pagastā iespējams nopirkt par 14 000 eiro. Liepājas pusē Sakas pagastā netālu no jūras iespējams iegādāties nelielu māju ar

saimniecības ēkām un 2,2 ha zemes par 15 000 eiro. Savukārt Valmieras pusē Bērzaunes pagastā par 56 000 eiro ar nomaksu uz astoņiem gadiem piedāvāta 144 kvadrātmetru plaša divstāvu māja ar laukakmeņu kūti, pirti, klēti. Dzīvojamā māja ir kamīns un telefons.

D.M.

Jaunā projekta piemērs Pļavniekos, Dārziema ielā